

Доц. др Петар Рајчевић⁶⁷

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

ПРИКАЗ КЊИГЕ

ДР НЕБОЈША МАЦАНОВИЋ: ПЕДАГОШКЕ АКТУЕЛНОСТИ,
УДРЖЕЊЕ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ
ЛУЦИ ЕВРОПСКИ ДЕФЕНДОЛОГИЈА ЦЕНТАР, БАЊА ЛУКА, 2015.

У књизи доц. др Небојше Мацановића *Педагошке актуелности*, којој је поднаслов „Васпитање дјеце и младих изазов савременог друштва у 21. вијеку“ налазимо десет занимљивих, заиста актуелних и значајних тема. То су: 1. Педагогија љубави – педагошка дисциплина 21. вијека, 2. Школа будућности, 3. Утицај информационо-комуникационе технологије на стварање нове генерације ученика, 4. Едукација ученика о понашању на спортским манифестацијама као вид превенције насиља на спортским утакмицама, 5. Воот цампс програми као алтернатива досадашњим институционалним програмима у раду са малољетним преступницима, 6. Концепт отвореног универзитета и учења на даљину, 7. Образовање савременог наставника уз примјену неуролингвистичког програмирања, 8. Етички кодекс понашања наставника и студената, 9. Глобализација друштва и цјеложивотно учење и 10. Будућност друштва које (не) учи!

Аутор у Предговору и Уводу објашњава своје мотиве и разлоге за усмеравање пажње на наведене садржаје и проблеме. Жеља му је да подстакне читаоце на заједничко критичко размишљање о свакодневним педагошким проблемима и новим потребама које се појављују у другој деценији 21. века. Ново време тражи нове одговоре. Сваку педагошку тему аутор доводи у директну везу са квалитетом живота и транзицијама у глобализованом, савременом друштву. У таквим околностима ни професионалном васпитачу, а поготово збуњеном, презапосленом или ма како угроженом родитељу није баш увек могуће и лако да се правилно постави и најбоље снађе. У стремљењима ка квалитетном васпитању др Мацановић види пут за достизање здравог друштва. Још је, својевремено, Свети Владика Николај (Велимировић) у свом Охридском прологу (2001: 63) писао: „Највеће благо једне државе јесу свети и добри људи, који у њој живе. Срањено с тим благом свако друго благо је као ништа“. Зато аутор

⁶⁷ mrpetarraicevic@gmail.com

Педагошких актуелности позива на сарадњу, одговоран и хармоничан однос према васпитним утицајима породицу, школу и све друге директне или индиректне учеснике социјализације деце и младих нараштаја.

Не без разлога аутор на прво место поставља педагогију љубави и назива је педагошком дисциплином за 21. век. Подразумева се васпитање које се базира на искреној љубави и поштовању дететове личности, његових потреба и интересовања. Говорећи о љубави наилазимо на термин „строга љубав“ а односи се на васпитавање које подразумева комбиновање исказивања љубави уз јасно постављене границе оног што је допуштено. Овакав приступ показао се бољим и од превелике строгости, ауторитарности као и од дозвољавања неограничене слободе још неискусном и незрелом детету.

Како савремена деца схватају појам љубави аутор сазнаје од саме деце у директној комуникацији с љима у предшколској установи и основној школи. Расправљајући о овој теми жели се упозорити на вредности које доприносе формирању срећне деце. Одрастајући у таквом окружењу може се очекивати и формирање сретних људи „а сретни људи чине сретну и задовољну заједницу“.

У поглављу Школа будућности аутор подсећа на књигу др Ненада Сузића „Педагошка футурологија“ из 2012. године. У овом делу покушава се дати визија образовних одговора на друштвене промене које се очекују у првој половини 21. века. Од знања у примени очекује се да постане најпрофитабилнија роба. Критикују се недостаци разредно-часовног система наставе и представљају најважнија обележја школе будућности.

У трећем поглављу књиге говори се о променама до којих је дошло под утицајем информационо-комуникационе технологије а које утичу на формирање нове генерације ученика, различите од свих претходних. Данашње генерације ученика уче много брже. Знања брзо застаревају. Ученике треба оспособљавати за критичко размишљање... Нова технолошка достигнућа мора да буду саставни део (целоживотног) учења у веку дигитализације и сталних промена.

Пажњу аутора привукле су и учестале појаве неприхватљивог понашања малолетних лица на спортским манифестацијама. Стога покушава да размишља у смеру тражења начина да се такве појаве спрече. Решење се види у превентивном васпитном и образовном раду са ученицима будућим навијачима. Дају се конкретни предлози...

У петом поглављу читалац се обавештава о корективним програмима као алтернативи досадашњим институционалним програмима у раду са малолетним преступницима. Постојећим програмима се замера да су још увек засновани на шаблонизму и застарелости. Анализирају се модели корективног рада примењени у САД.

Концепт отвореног универзитета и учења на даљину назив је шестог поглавља ове књиге. Наглашава се сазнање да се образовање данас сматра условом опстанка и развоја модерног друштва, а знање се често посматра као најмоћније оружје друштва. Све већи број универзитета у свету препознао је значај стицања знања путем интернета. Тако се говори о „ учењу путем интернета“, „учењу на даљину“, „виртуелном учењу“.

Као једну од новима 21. века у подручју образовања др Мацановић, у седмом поглављу књиге, говори о неуролингвистичком програмирању или скраћено НЛП. Примена НЛП на почетку 21. века доживљава праву експанзију у Европи. Овај поступак нуди задовољство у раду. Полази се од настанка неуролингвистичког програмирања. Затим се образлажу појам и карактеристике НЛП. Потом се расправља о суштини, примени НЛП метода у образовању и на крају, показује се вжба (Како развити вештине помагања и слушања).

Осмо поглавље посвећено је етичком кодексу понашања наставника и студената. Говори се о појму и значају етике. Истиче се дуга временска присутност ове појаве у људском друштву. Користи се у науци „још од времена Аристотела“. Сазнајемо да је кодекс наставничке етике усвојен и утврђен на Универзитету у Бањој Луци 2008. године од стране Сената. Овим Кодексом прописана су морална начела којих су дужни да се придржавају универзитетски наставници, сарадници и остали који обављају научно-наставну или уметничко-наставну и научно-истраживачку делатност на Универзитету. Основу наставничке етике чине принципи хуманости, честитости и праведности. Исте године сачињен је и Кодекс понашања студената.

У деветом поглављу књиге говори се о појави глобализације друштва и целоживотном учењу. Објашњен је појам глобализације, настанак, трендови развоја глобализације, повезана је глобализација са променама у образовању, потом се расправља о утицају глобализације на развој концепта целоживотног учења. Износи се закључак да је улагање у целоживотно учење једна од најсигурнијих инвестиција појединца.

Десето поглавље, Будућност друштва које (не) учи, у својеврсној је вези са претходним. У њему се на самом почетку наглашава мисао познатог америчког футуролога Алвина Тофлера да „неписмени у 21. веку неће бити они који не знају читати и писати, него они који не желе да уче“. Аутор се не мири са постојећим стањем у босанско-херцеговачком друштву у којем је око 10 % становништва неписмено, а пола и информатички неписмено. Подсећа на неке негативне појаве у друштву и покушава да нађе начине за побољшање тренутног стања. На самом крају расправља се о подршци и отпору целоживотном учењу у Босни и Херцеговини. Аутор, након свега, констатује да је идеја о „друштву које учи“ само утопијска тежња која се у домаћим околностима у скорије време може остварити.

Предности овог рада су што није преопширан. Има укупно 127 страна. Будући намењен не само стручној јавности, може без већих напора и жртвовања много слободног времена да се лако прочита и размишља о њему. Теме су заиста актуелне и карактеристичне за овај историјски период. Износе се и предлажу нека решења али се не сматрају коначним и најбољим и сваки читалац се позива на сарадњу и дијалог. Намера аутора је племенита и искрена а усмерена је на мењање друштвене стварности путем квалитетно конципираног система васпитања и образовања. Циљ је да се помогне и појединцу и друштву.